

RES 1.0

Procesplan ateliers +

Maart, 2019

De RES

Is een regionaal samenwerkingsverband voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie met de volgende functies:

1. Regionaal vertalen van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord voor de sectoren Elektriciteit en Gebouwde Omgeving via een regionale strategie warmte en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking (inclusief energie-infrastructuurplannen).
2. Bouwstenen voor de ruimtelijke plannen (POVI/GOVI en andere instrumenten uit Omgevingswet). Via de RES kan de besluitvorming voor de ruimtelijke inpassing van de duurzame energieopwekking en de energie infrastructuur worden voorbereid in goed overleg met alle maatschappelijke partners en betrokkenen binnen de regio.
3. Organiseren van interactie en samenhang tussen regionale structuren, én tussen en samen met alle 5 de sectoren.
4. Bevorderen van de maatschappelijke acceptatie voor de energietransitie via bewustwording, kennisoverdracht en urgentiebesef bij inwoners van de regio.

Doel

De ruimtelijke inpassing van duurzame energie organiseren met maatschappelijke betrokkenheid.

Planning

- > Concept 6 mnd. na klimaatakkoord
- > Definitief 12 mnd. na klimaatakkoord

Het Rijk grijpt in als:

- > De RESsen **niet optellen** tot de landelijke doelstelling,
- > De RES regio-overstijgende **infrastructuurproblemen** oplevert,
- > Een overheid in de regio **niet meer wil deelnemen** aan de RES-vorming, dan wel de RES **niet wil verankeren in omgevingsbeleid**
- > De situatie dat een RES **niet tot uitvoering** komt.

RES resultaten

Aanbod duurzaam opwekvermogen

1. Overzicht van potentiële zoekgebieden inclusief onderbouwing van aanbod en keuzes (o.a. op basis van de ordenende principes)
2. Inclusief de impact op het netwerk
3. Beschrijving van het doorlopen proces met stakeholders, en voorstel voor vervolg

Scope:

- > Minimaal zon en wind
- > Rekening houdend met ruimtelijke kwaliteit, regio specifieke kansen, en maatschappelijk draagvlak
- > Inzetten op overprogrammering
- > Inclusief kleinschalig zon –op-dak

Regionale structuur warmte

1. Overzicht van alle beschikbare warmtebronnen, de totale warmtevraag, en bestaande en geprojecteerde infrastructuur voor warmte
2. Beschrijving van de koppeling van bronnen, vraag en infrastructuur, en de inzet van de warmtebron voor de warmtevraag (tijd – wanneer en duur – en geld)
3. Afwegingskader voor bron toepassing, en voor toekomstige toebedeling van de bronnen
4. Beschrijving van het doorlopen proces met stakeholders, en voorstel voor vervolg

De omgevingswet en de RES

- > De waarde van de omgeving staat centraal in de omgevingswet
- > Het is een integrale afweging tussen alle belangen binnen de fysieke leefomgeving
- > Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen alle ruimtelijke thema's: water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed
- > De ruimtelijke opgave die de energietransitie vraagt krijgt een plek in de omgevingsvisie
 - > Ruimte vraag voor de opwek van duurzame elektriciteit (wind- en zonne-energie)
 - > Ondergrondse ruimte vraag voor de uitbreiding van het energiedistributienetwerk (inclusief de impact van de realisatie)
 - > Ruimtegebruik voor de opwek- en opslaglocaties van warmte, en conversie van elektriciteit in bijvoorbeeld waterstof.
- > In de RES ateliers wordt de energietransitie integraal bekeken
 - > het bepalen van landschappelijke uitgangspunten in het eerste 'regio ruimte atelier', en
 - > door koppelkansen mee te nemen vanuit andere ruimtelijke belangen uit een lokaal en regionaal atelier.

Atelier

=

Werkoverleg met stakeholders

Atelier aanpak

- > Eén atelier procesbegeleider: Kirsten van de Meeberg
- > Regionale ateliers
 - > Organisatie en uitvoering door atelier procesbegeleider
 - > Stakeholder selectie door coördinatiegroep+
- > Lokale ateliers
 - > Organisatie door gemeenten
 - > Stakeholder door gemeenten
 - > Begeleiding door atelier procesbegeleider
- > Betrokkenen hebben werkzaamheden voorafgaand en na de ateliers voor het inhoudelijk vormgeven van tussenresultaten
- > Twee soorten ateliers:
 - > Ruimtelijke ateliers (Ontwerpcoalitie – combi landschapsbureau en procesbureau – voor de uitvoering)
 - > Thema ateliers

Twée soorten ateliers

Ruimte ateliers

- > De ruimtelijke uitwerking van de opgave
- > Afspraken (ruimtelijke) voor hernieuwbare energie
- > Input voor ruimtelijke beleidskaders:
 - > Omgevingsvisies en plannen
 - > Elektrische laad infrakaarten
 - > Regionale ondergrondse energie-infrastructuur en -opslag kaarten

Thema ateliers

- > Worden georganiseerd op basis van behoeften en noodzaak
- > Vormgeven van samenwerking tussen partijen voor de opgave
- > Komen tot afspraken over bijvoorbeeld inzet en uitvoering van projecten
- > Kwalitatieve integratie van de 5 sectortafels

Ruimtelijke ateliers

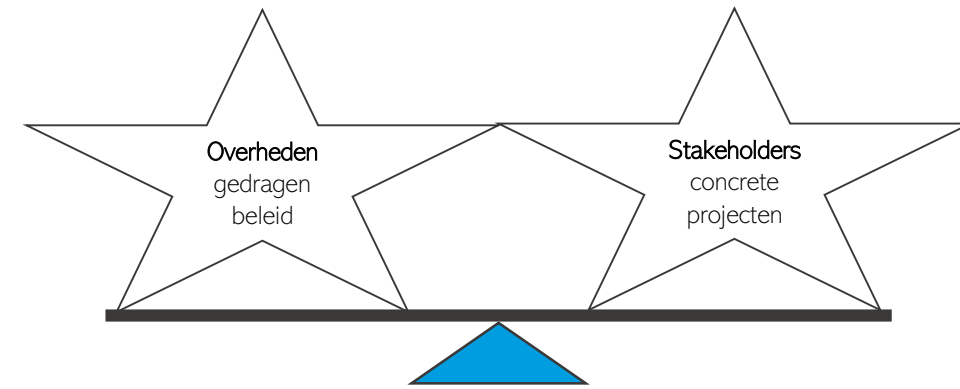
> Insteek:

- > Ruimtelijke inpassing op basis van landschappelijke kwaliteit en potentie
- > Spiegelen aan vigerende lokale, regionale, provinciale, nationale en Europese kaders
- > Meenemen van actuele ontwikkelingen, en plannen en visies van stakeholders
- > Itererend tussen de niveaus: regionaal – lokaal – regionaal – lokaal – regionaal

> Resultaten van de ateliers (voor de RES):

1. Een kaart met potentiële zoekgebieden;
2. Een kwantificatie van de zoekgebieden naar de hoeveelheid regionaal opgewekte duurzame elektriciteit, het bod;
3. Een overzicht van aanpassingen op vigerende kaders/beleid die gedaan zijn of nodig zijn om het bod te realiseren;

Thema ateliers

> Insteek

- > Een onderwerp of een specifiek gebied wordt uitgediept
- > Ontwikkelingen en visies hieromtrent worden inzichtelijk gemaakt, en verbanden en verbindingen worden gelegd
- > Een (aantal) richting(en) worden bepaald met concrete afspraken

> Thema's

- > Warmte in de gebouwde omgeving
- > Financiële participatie: een plus in de regio
- > De andere sectortafels – landbouw, mobiliteit en industrie – en de RES

> Resultaten

- > Een aantal samenwerkingsovereenkomst tussen stakeholders die positief bijdragen aan de regio ambitie.

Proces participatie

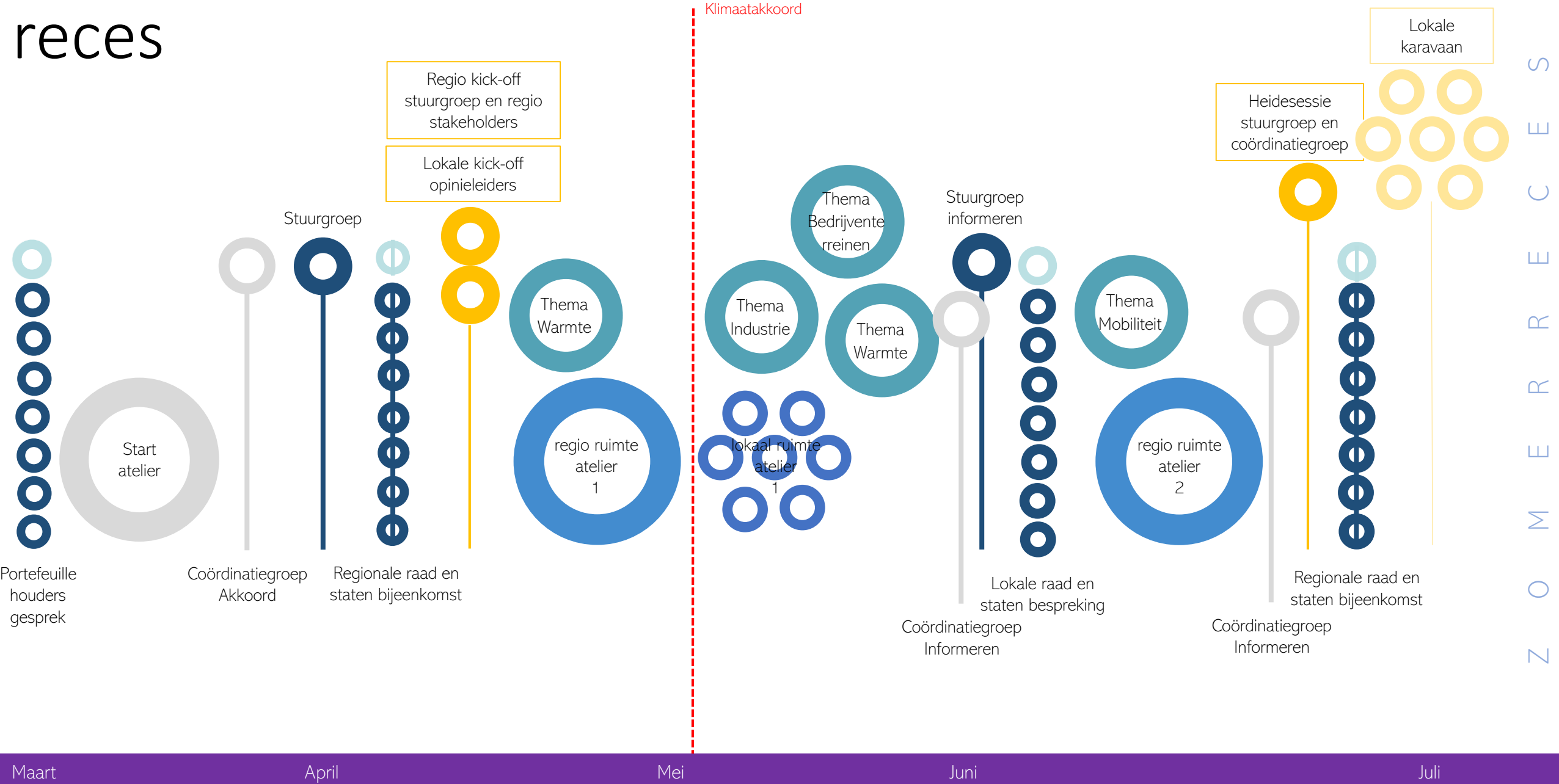
- > Bewoners betrokkenheid is een eis voor de RES en essentieel voor de integratie met omgevingsvisies
 - > Wat betekent 'betrokkenheid'?
- > Omgevingsmanager wordt aangesteld voor stakeholdermanagement inclusief participatie
- > Professionele stakeholders en maatschappelijke belangenorganisaties zijn deelnemers van de ateliers
- > Werkgroep communicatie zorgt voor het informeren en consulteren van de bewoners gedurende hele RES traject (zie communicatieplan)
- > Inhoudelijke sessies vinden plaats op lokaal niveau:
 - > Op basis van concrete output van het RES proces. Zonder verhaal en duidelijkheid voor bewoner, géén sessie
 - > Zoveel mogelijk aansluiten bij omgevingsvisie bijeenkomsten en bestaande momenten
 - > Omgevingsmanager zet een lijn voor de sessies uit, gemeenten organiseren en voeren uit
 - > Inhoud voor materiaal wordt vanuit de regio aangeleverd, gemeenten regelt het materiaal

A background image showing a field of tall grass in the foreground, with several wind turbines scattered across the middle ground. The sky is filled with soft, orange and yellow clouds, suggesting a sunset or sunrise. The overall tone is warm and serene.

Proces plan ateliers

Met stakeholders bouwen aan de opgave elektriciteit

Tot zomer- reces

Maart 2019

> Portefeuillehouders gesprek

- > Toelichting van de proces begeleider Ateliers op de aanpak
- > Identificeren van gevoeligheden
- > Commitment op de aanpak verwerven
- > Vragen beantwoorden

> Start atelier

- > Stakeholder sessie
 - > Deelnemers regio ateliers bepalen
 - > Uitwisseling van wie de gemeenten hebben geselecteerd als deelnemers voor lokale ateliers
- > Verwevenheid met andere RES onderdelen
 - > Bespreken totaal plan van aanpak
 - > Aanpakken aan laten sluiten op elkaar (inhoudelijk en tijd)
 - > Concreet maken van rol en inhoudelijke bijdrage van coördinatiegroepleden
 - > Wederzijdse afhankelijk expliciet maken

> Akkoord op aanpak van coördinatiegroep en stuurgroep

Portefeuillehouders
gesprek

Coördinatiegroep

Stuurgroep

April

- > Regionale raadsbijeenkomst, 16 april
 - > Toelichting plan van aanpak (deelproducten RES), energienetwerk, openstaande vragen startnotitie)
- > Kick-off
 - > Regionaal: stuurgroep en regio stakeholders
 - > Lokaal: lokale opinieleiders
 - > Doel:
 - > Kennismaking
 - > Naar gelijk kennisniveau brengen (inhoud en proces)
 - > Gevoeligheden naar boven krijgen
- > Thema atelier Warmte
 - > Warmte bronnen, energievraag en infrastructuur op kaart inzichtelijk maken
 - > Afwegingskader bepalen, eerste concept
- > Regio Ruimte Atelier
 - > Uitgangspunten ruimtelijke ateliers bepalen:
 - > Energie: weging energievormen, infrastructuur positie en besparing aandeel
 - > Landschap: definiëren type landschappen, kwaliteit en waarden van het landschap, en schaalgroottes
 - > 1^e potentiekaart voor ruimtelijke inpassing zon en wind
 - > Op basis van de potentiekaarten en het rekenmodel aangeleverd door het nationaal programma RES (16 maart verwacht)

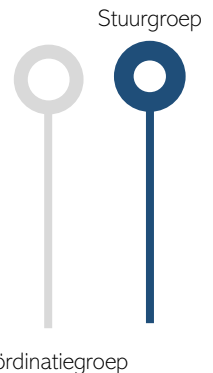
Regionale raad en
staten bijeenkomst

2x kick-off

Mei 2019

- > Lokaal ruimte atelier 1
 - > Toets van de regio potentiekaart met lokaal beleid
 - > Vormgeven van lokaal potentiekaart en toets met regio potentiekaart
- > Thema atelier Industrie
 - > Ophalen duurzaamheidsambities industrie (besparing en verduurzaming energie verbruik)
 - > Kansen voor samenwerking identificeren
 - > Afspraken maken over samenwerking (wie gaan wat doen in welke rol op welk moment) om vast te leggen
- > Thema atelier Warmte
 - > Afwegingskader aanscherpen naar definitief voorstel
 - > Bronverdeling
- > Coördinatiegroep en stuurgroep informeren
 - > Delta lokale en regionale potentiekaarten
 - > Overzicht aanpassingen lokaal beleid
 - > Samenwerkingskansen Industrie
 - > (Voorstel afwegingskader warmte)
 - > (Overzicht warmtesituatie in de regio)
 - > (Voorstel bronverdeling en consequentie extra duurzame elektriciteit vraag)

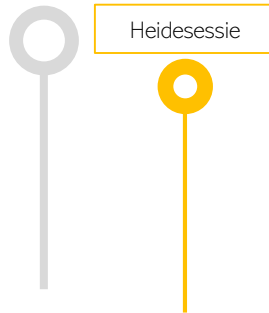

Juni 2019

- > Lokale raadsbesprekingen
 - > Delta lokale en regionale potentiekaarten
 - > Overzicht aanpassingen lokaal beleid
 - > Samenwerkingskansen Industrie
 - > (Voorstel afwegingskader warmte)
 - > (Overzicht warmtesituatie in de regio)
 - > (Voorstel bronverdeling en consequentie extra duurzame elektriciteit vraag)
- > Thema atelier mobiliteit
 - > Overzicht duurzame mobiliteit alternatieven
 - > Inzichtelijk maken van potentie elektrisch rijden op elektriciteitsvraag regio
- > Regio ruimte atelier 2
 - > Regionale impact van aanpassingen op lokaal beleid waarop toegezegd is
 - > Gesprek over verdeling van de opgave over de gemeenten
 - > Verwerken vindingen thema ateliers (bijvoorbeeld consequentie van warmtepotentie en mobiliteit op elektriciteitsvraag)
 - > Landschappelijk inpassing, bouwblokken en criteria vormgeven
- > Heidesessie (afgestemd met coördinatiegroep)
 - > Wederzijdse afhankelijkheid laten ervaren
 - > Gevoeligheden naar boven krijgen en bespreken
 - > Commitment op de opgave versterken

Lokale
raadsbespreking

Heidesessie

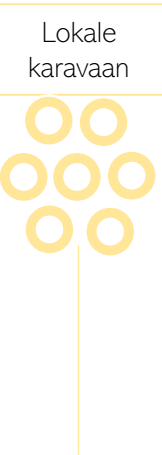
Coördinatiegroep

Juli 2019

- > Regionale raad- en staten bijeenkomst
 - > Nieuwe regiokaart en vertaling naar bijdrage regio aan landelijke opgave
 - > Lokale bijdrage aan de opgave
 - > Landschappelijk
 - > Impact op beleid en aanpassingen die gedaan (gaan) worden
 - > CO2 reductie bijdrage in %
 - > Duurzame elektriciteit bijdrage in KWh
- > Lokale karavaan
 - > Rondgang langs de kernen met de regio potentiekaart
 - > Bewoners en gebruikers gevoel geven bij de opgave
 - > Reactie en ideeën bewoners en gebruikers ophalen

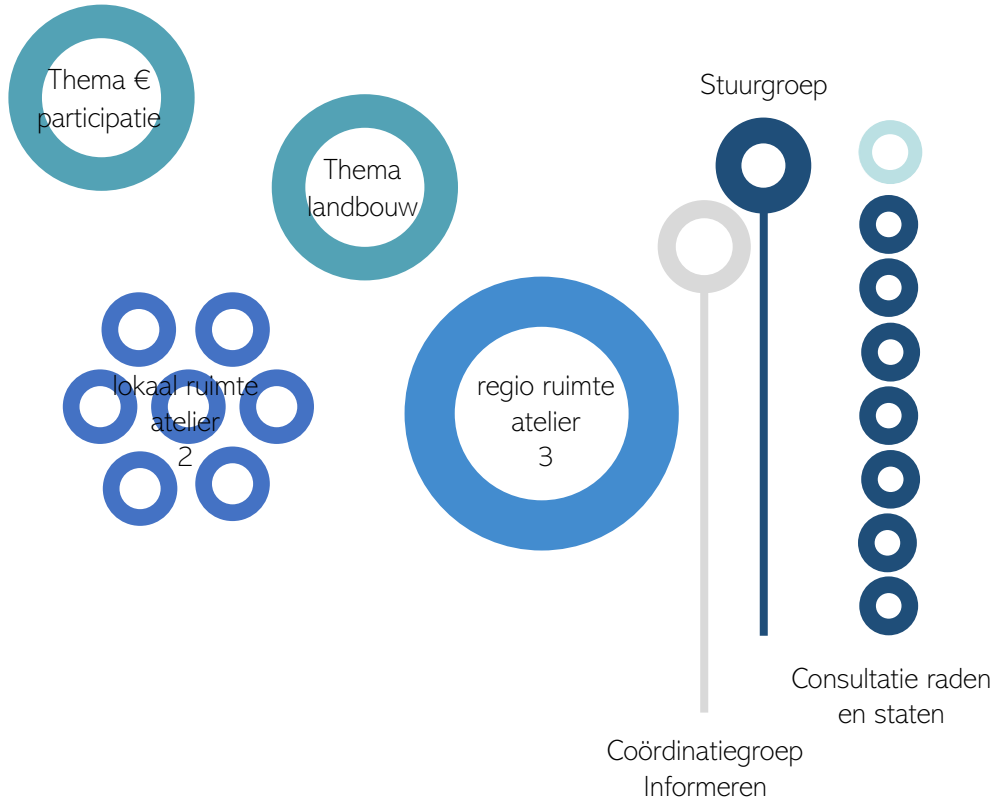

Regionale raad en staten bijeenkomst

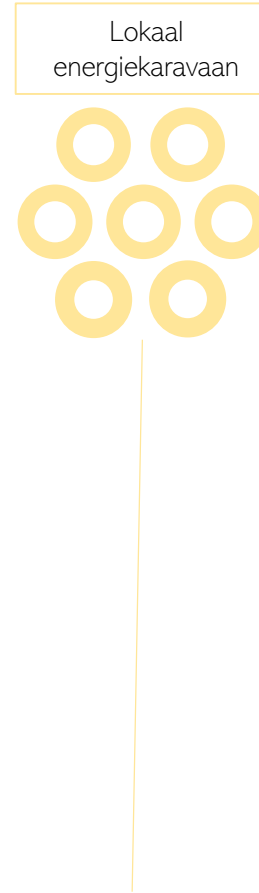

Na zomerreces

Z O M E R R E C E S

REGIONAAL BOD aan Nationaal Programma RES

Resultaat:

1. Een regiokaart met potentiële zoekgebieden;
2. Een kwantificatie van de regiokaart naar de bijdrage aan de nationale opgave, het bod;
3. Een overzicht van aanpassingen op vigerende kaders/beleid die gedaan zijn of nodig zijn om het bod te realiseren;
4. Een aantal samenwerkingsovereenkomsten tussen stakeholders die positief bijdragen aan de regio ambitie.

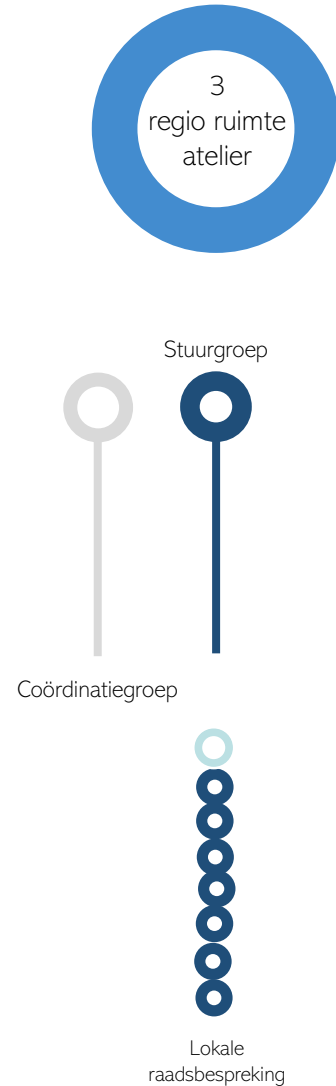
September 2019

- > Thema atelier Financiële participatie
 - > Opstellen criteria voor financiële participatie
 - > Uitwisseling visies op financiële participatie (ontwikkelaars, gemeenten en ...)
- > Lokaal ruimte atelier 2
 - > Ophalen van koppelkansen
 - > Vertalen van de koppelkansen landschappelijk en in
 - > Afspraken maken over samenwerking (wie gaan wat doen in welke rol op welk moment) om vast te leggen
- > Thema atelier Landbouw
 - > Ophalen duurzaamheidsambities landbouw (besparing en verduurzaming energie verbruik)
 - > Kansen voor samenwerking identificeren
 - > Afspraken maken over samenwerking (wie gaan wat doen in welke rol op welk moment) om vast te leggen

Oktober 2019

- > Regio ruimte atelier
 - > Koppelkansen verwerken op de regio kaart
 - > Vertalen regiokaart naar bijdrage regio aan nationale opgave
- > Coördinatiegroep en stuurgroep
 - > Akkoord op totaal RES product
 - > Zoekgebieden kaart met vertaling naar concept bod
 - > Overzicht aanpassing lokaal, regionaal en provinciaal beleid
 - > Regionale Structuur Warmte
 - > Samenwerkingsovereenkomsten
- > Consultatie raad en staten
 - > Zienswijze op resultaten en bod aan nationaal programma

Bijdrage gemeenten en provincie aan ateliers

Uren per persoon per atelier: 32 uur

> Voorbereiding: 12 uur | Atelier: 4 uur | Uitwerking: 16 uur

2 lokale ateliers

> Totaal per gemeente: 320 uur

> 7 gemeenten á 5 personen per gemeente (energie, RO, natuur, landbouw en vergunningen)

> Totaal voor provincie: 192 uur

> 1 provincie á 3 personen (energie, RO en natuur)

3 regio ateliers

> Totaal per gemeente: 96 uur

> 7 gemeenten á 1 personen per gemeente (energie of RO)

> Totaal voor provincie: 96 uur

> 1 provincie á 1 personen (energie of RO)

6 Thema ateliers (Warmte 2x, Industrie, Landbouw, Mobiliteit en Financiële participatie)

> Totaal per gemeente: 576 uur

> 7 gemeenten á 3 personen (RO, energie, ?)

Werkgroep, 20 stuks (alle Cogroleden + RO)

> Totaal per gemeente: 200 uur

> Totaal per provincie: 200 uur

Totaal per gemeente: 1 192 uur

Totaal voor provincie: 488 uur

> Mogelijk nog extra Thema ateliers op basis van behoefte en urgentie

> Communicatie over de aanpak, voortgang en resultaten zijn niet meegenomen in de urenraming.

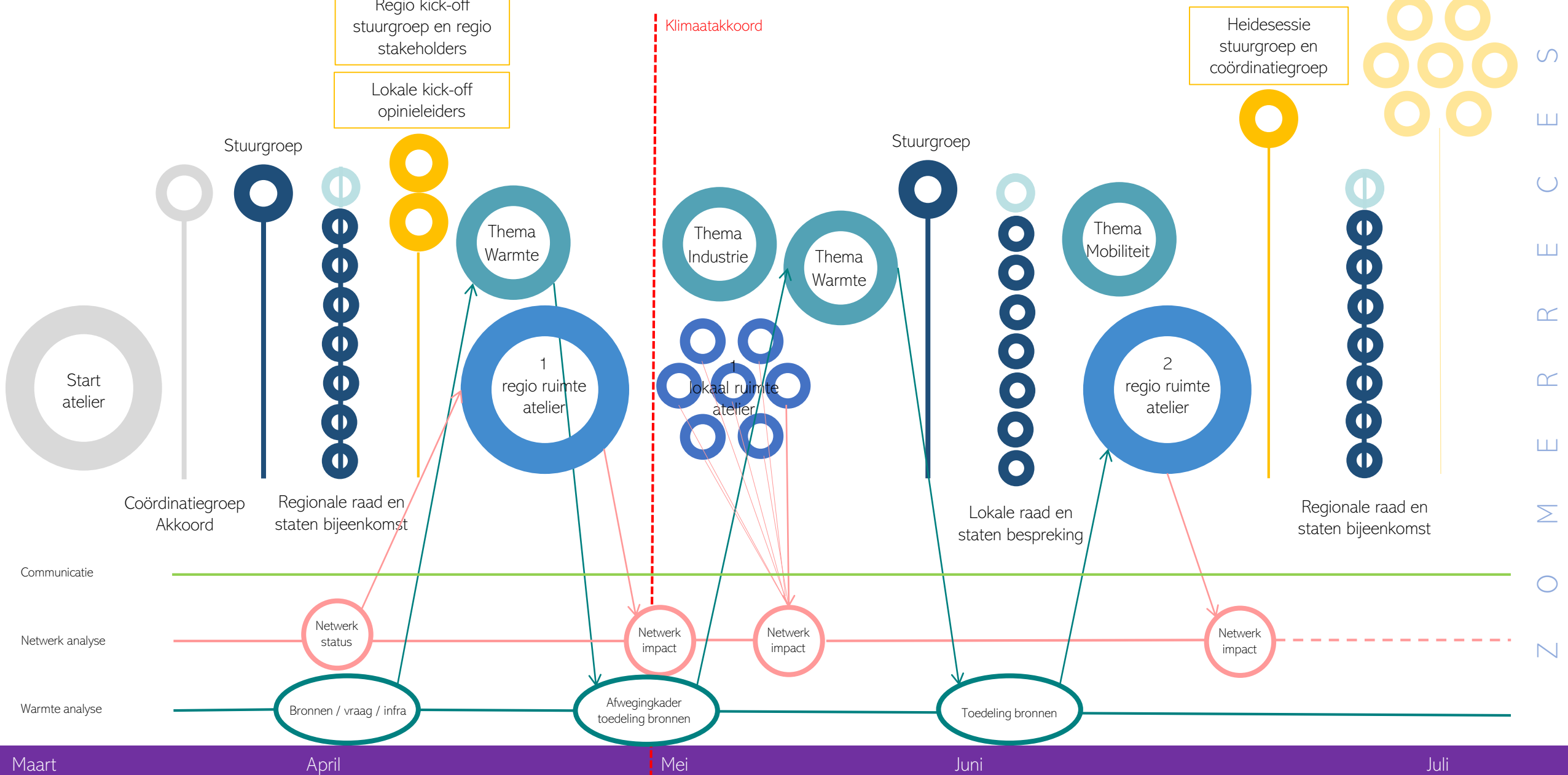
> Andere werkstromen als 'netwerkanalyse', 'regionale warmte structuur', en 'communicatie' zijn niet meegenomen.

Proces masterplan

Waar het allemaal samen gaat komen

Verwevenheid deelproducten RES 1.0

SAMEN
NAAR EEN
SCHONE
TOEKOMST